

Press och information

Europeiska unionens domstol
Pressmeddelande nr 84/16
Luxemburg, den 6 september 2016

Dom i mål C-182/15
Alekssei Petruhhin

En medlemsstat behöver inte skydda varje unionsmedborgare som rört sig fritt på dess territorium mot utlämning på samma sätt som den skyddar sina egna medborgare

Innan medlemsstaten lämnar ut unionsmedborgaren ska den emellertid ge företräde åt ett informationsutbyte med ursprungsmedlemsstaten och göra det möjligt för densamma att begära att medborgaren överlämnas för lagföring

Alekssei Petruhhin, som är en estnisk medborgare, blev föremål för en efterlysning som offentliggjordes på Interpols webbplats. Han greps den 30 september 2014 i staden Bauska (Lettland) och häktades senare. Den 21 oktober 2014 mottog de lettiska myndigheterna en begäran om utlämning från Ryssland. I begäran angavs att lagföringsåtgärder vidtagits avseende Alekssei Petruhhin och att han borde häktas för försök till organiserad brottslig handel med en stor mängd narkotika. För brottet föreskrivs fängelse i mellan åtta till tjugo år enligt rysk lagstiftning.

Lettlands allmänna åklagarmyndighet beviljade utlämning av Alekssei Petruhhin till Ryssland. Alekssei Petruhhin begärde emellertid att utlämningsbeslutet skulle upphävas av det skälet att han enligt avtalet mellan de baltiska länderna om rättslig hjälp och rättsförhållanden har samma rättigheter i Lettland som en lettisk medborgare och att Lettland följaktligen är skyldig att skydda honom mot en ogrundad utlämning med hänsyn till att lettisk lagstiftning i princip förbjuder utlämning av nationella medborgare och att Lettland, i enlighet med ett avtal som ingåtts med Ryssland, inte utlämnar sina egna medborgare till Ryssland.

Augstākā tiesa (Högsta domstolen i Lettland) har betonat att det varken i nationell lettisk lagstiftning eller i något av de internationella avtal som Lettland har ingått med bland annat Ryssland och de övriga baltiska länderna, föreskrivs någon begränsning vad gäller utlämning av estniska medborgare till Ryssland. Enligt dessa internationella avtal finns ett sådant skydd mot utlämning endast för lettiska medborgare. Avsaknaden av skydd mot utlämning för unionsmedborgare när de befinner sig i en annan medlemsstat än den där de själva är medborgare skulle emellertid kunna strida mot unionsmedborgares rätt till ett skydd som motsvarar nationella medborgares skydd.

Högsta domstolen i Lettland har mot denna bakgrund frågat EU-domstolen huruvida det för tillämpningen av ett utlämningsavtal som ingåtts mellan en medlemsstat och ett tredjeland krävs att regeln som förbjuder utlämning av nationella medborgare ska tillämpas på medborgare i en annan medlemsstat, med beaktande av principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet och unionsmedborgarnas rätt att fritt röra sig och uppehålla sig i medlemsstaterna. Högsta domstolen i Lettland har även frågat huruvida den anmodade medlemsstaten (det vill säga den medlemsstat som ett tredjeland begär utlämning från av en medborgare i en annan medlemsstat, i förevarande fall Lettland) ska pröva (och då vilka kriterier som ska beaktas) att utlämningen inte innebär en kränkning av rättigheterna i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

I dagens dom erinrar EU-domstolen först om att Alekssei Petruhhin, som är estnisk medborgare, i sin egenskap av unionsmedborgare har använt sin rätt att fritt röra sig i unionen när han förflyttade sig till Lettland. Hans situation omfattas därmed av fördragets tillämpningsområde och således av principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet.

De aktuella nationella reglerna om utlämning inför emellertid en skillnad i behandling beroende på om personen i fråga är medborgare i det landet eller medborgare i en annan medlemsstat. Reglerna innebär nämligen att medborgare i andra medlemsstater, såsom Aleksei Petruhhin, inte får samma skydd mot utlämning som landets egna medborgare. Härigenom kan sådana regler påverka rätten för sådana medborgare som Aleksei Petruhhin att röra sig fritt i unionen och utgör således en begränsning av den fria rörligheten.

En sådan begränsning kan vara motiverad endast om den grundar sig på objektiva överväganden och står i proportion till det legitima syfte som eftersträvas med nationell rätt.

Syftet att minimera risken att personer som har begått ett brott undgår straff ska anses utgöra ett legitimt syfte i unionsrätten.

Utlämning är ett förfarande som syftar till att förhindra att den som befinner sig i ett land annat än det där han eller hon misstänks för brott undgår straff. Den omständigheten att medborgare i det egna landet inte lämnas ut vägs visserligen generellt upp av att den anmodade medlemsstaten kan lagföra sina egna medborgare för grova brott som begåtts utanför landet. Denna medlemsstat är emellertid i regel inte behörig att pröva sådana gärningar när varken gärningsmannen eller offret för det påstådda brottet är medborgare i den medlemsstaten. En utlämning gör det således möjligt att förhindra att personer som har begått brott i ett land men som har flytt landet undgår straff.

Nationella regler med stöd av vilka en begäran om utlämning kan beviljas för att lagföra och döma en person i det tredjeland där brottet påstås ha begåtts, är i detta sammanhang lämpliga för att uppnå det eftersträlvade syftet.

I avsaknad av unionsbestämmelser om utlämning mellan medlemsstater och tredjeland är det – för att förhindra att personer som begår brott undgår straff samtidigt som unionsmedborgarna skyddas från åtgärder som kan fränta dem rätten att fritt röra sig – emellertid nödvändigt att använda alla förfaranden för samarbete och ömsesidig hjälp på straffrättens område enligt unionsrätten.

Företräde ska således ges åt informationsutbyte med den medlemsstat där den berörde är medborgare för att **myndigheterna i den medlemsstaten – förutsatt att de är behöriga enligt nationell rätt att lagföra vederbörande för gärningar som begåtts utanför landet – ska kunna utfärda en europeisk arresteringsorder i syfte att lagföra personen**. Genom att värdmedlemsstaten samarbetar på detta sätt med den medlemsstat där den misstänkte är medborgare, och genom att den ger företräde åt en sådan arresteringsorder framför begäran om utlämning, blir detta ett mindre omfattande ingrepp i rätten till fri rörlighet, samtidigt som risken för att undgå straff minimeras i möjligaste mån.

EU-domstolen påpekar vidare att enligt stadgan får ingen avlägsnas, utvisas eller utlämnas till en stat där han eller hon löper en allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller andra former av omänsklig eller förnedrande bestraffning eller behandling. Härav följer att **i den mån den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten har uppgifter som visar på en verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling av personer i det berörda tredjelandet, ska den beakta att det finns en sådan risk när den prövar begäran om utlämning**.

I detta syfte ska den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten förlita sig på objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter. Dessa uppgifter kan härröra bland annat från avgöranden från internationella domstolar, såsom domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, domstolsavgöranden från det berörda tredjelandet eller avgöranden, rapporter eller andra handlingar som upprättats av Europarådets organ eller som härrör från Förenta nationerna.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. EU-domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127